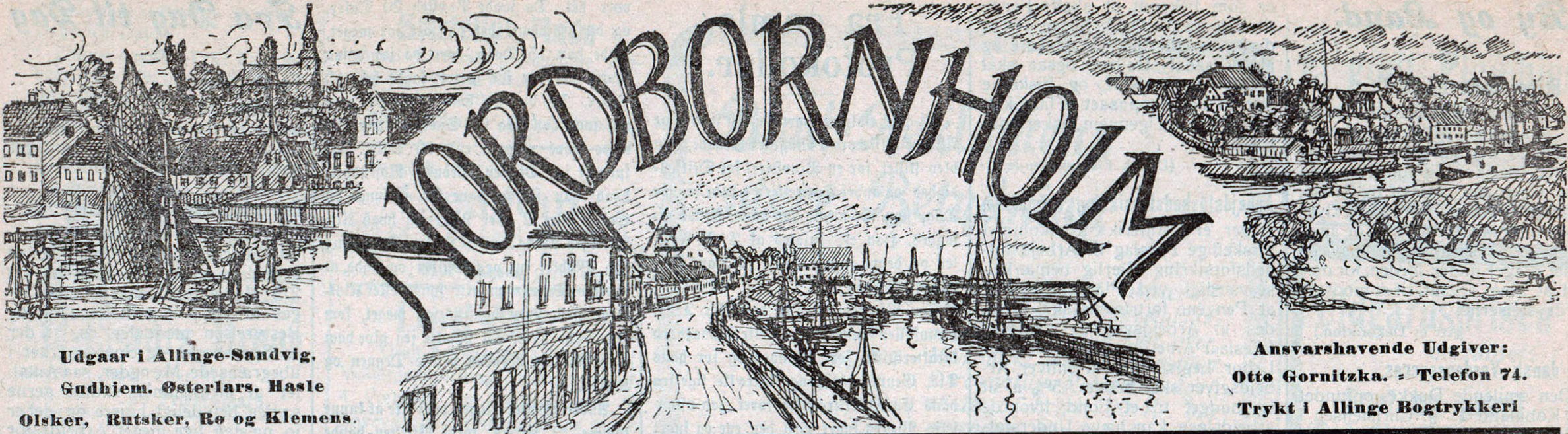

Udgaar i Allinge-Sandvig.

Gudhjem. Østerlars. Hasle

Olsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Ansvarshavende Ud giver:

Otto Gornitzka. - Telefon 74.

Trykt i Allinge Bogtrykkeri

Nr. 187

Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø.
Forretningsann. 8 - - - - 6 Ø.

Fredag den 27. Februar

Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1931

Radioen og Hjemmene.

—o—

Radioen gaar sin Sejersgang over Verden; ogsaa herhjemme faar Hjem efter Hjem dette mærkelige Apparat anskaffet — og i Aftenens Timer lyder Højtaleren ud fra stadig flere Huse.

Det er klart, at denne Opfindelse er et Tidens og Fremskridtets Tegn, som indristes i Menneskelægtens Historie.

Hvilken Betydning har den og vil den have — vil den i det hele taget have nogen som helst Betydning udover det at være en Nysgerrigheden pirrende Indretning, en hurtigere Spreader af de Nyheder, som i Almindelighed er en Mængde Mennesker temmelig ligegyldige? Ja, der er slet ingen Tvivl om, at Radioen baade har og vil have Betydning, en uhyre Betydning endda.

Mange mener, at Radioen har en skæbnesvanger Betydning. Der er skrevet om „maskinafpasset“ Kultur, om alt det daarlige, som Radioen byder: kedelige Programmer, ødelæggende Programmer; Radioen faar Folk til at lade være med at læse, siger nogle, gør dem aandelig fladbundede, er til den største Ødelæggelse, ogsaa ved at ødelægge Hjemmenes Hygge.

Nu har vor Radioledelse en egen Maade at behandle Klagere paa; naar en Forfatter skælder alt for meget ud, lader den ham optræde og læse op af egne Værker. Det plejer at hjælpe! — Men rent fraset dette er det naturligvis altid noget at klage over, en vil ét, en anden noget ander, og jeg selv vilde gerne have en daglig Andagt, som vistnok er lige ved at komme. o. m. a. Men vi, der af Erfaring kender Besværligheden ved at være en Mængde forskellige Mennesker tilpas, har alligevel ondt af Kammeranger Holm og den øvrige Ledelse. At gøre et Tusind Mennesker tilfredse er svært nok, for ikke at sige umuligt — og hvad saa ikke med de mange Tusinde, som udgør Antallet af danske Radiolyttere!

At skælde ud paa Radioen nyter i alt Fald ingenting. Dens Ud bredelse lader sig ikke standse. Og hvad Kritiken af Programmet angaar bør den i alt Fald kun fremsættes, naar man er i Stand til at foreslaa noget andet og bedre — at sige til i Tide og paa rette Sted kan da have sin store Betydning — men saa ogsaa Forsættelsen: tie siden stille.

Efter min Mening ligger Radioens Hovedbetydning deri, at den gør Hjemmet til det Samlingsted, som det bør være — og ogsaa var de fleste Steder, indtil Verdenskrigens Pestaand begyndte at brede sig over Lande og gøre Menne-

skene forvirrede og hjemløse.

Det er vist ikke for meget sagt, at Efterkrigsaaene har været præget af en trist og egentlig os fremmed Bort fra-Hjemmet-Bevægelse. Leben und leben lassen! har været Mottoet, og det er blevet forstaaet saadan, at „leben“ betød Udendørsglæder, Forlystelser, Larm, Nervepirring. At sidde hjemme var „gammeldags“ og slet ikke fint. Hjemme — der kunde man være, naar man inger andre Steder havde at gaa hen. Og tvang Nødvendigheden en sjælden Gang en Familie til at være ene hjemme — saa kedede den sig, for den havde glemt, hvorledes en Aften tilbringes „i Familiens Skød.“

„Som de Gamle sjunge, saa piper de Unge.“ Ja, for de Ældre som altid er saa ivrige efter at tale om, hvor skrækkelig Tidens Ungdom er, maa huske paa, at denne Ungdom til en vis Grad er de Ældres eget Værk. De gik godt i Spidsen — de gamle graahaarede Damer fik Drengemaal og Læbestift og troede, de var „moderne“ og — aah, saa charmerende. Og Mændene er det slet ikke værd at tale om. Vi mindes endnu med Gru Gullaschbaronerne med de tykke Maver og de sorte Negle. — Og med endnu større Gru de mange store og smaa Svindlere, hvoraf Staten jo nu kærligt har taget sig af dem, som ikke naaede at gribe til Kujonens sidste Middel —: Revolveren . . .

Ja, det er ikke underligt, at der voksede en Ungdom frem, som saa med skeptiske Øjne paa de ældre, oftere lærte at efterligne dem — og i alle Tilfælde voksede op uden at kende det gode Hjemsskabende Kræfter.

Ungdommen „gik ud“. Og hvad fik den at fryde sit Liv med? Verden er i Ruiner, her hjemme Kaos og Dyrtdid og Erhvervs og Arbejdsvanskeligheder.

Saa hylede Saxofonerne, og Urskovens vanvittige Rytmer blev Takten i de Unges Liv. Dans, Dans og atter Dans — ja, for der var intet andet, — paa noget, som kunde gribe, fylde og bygge op.

Familien Hansen.

Da kom Radioen. Først bare som et interessant Eksperiment, der kun var tilgængeligt for ganske faa, men efterhaanden som en betydelig Faktor i Folkelivet.

Radioen hører Hjemmet til. Ude — paa de store Restauranter, i Dansesalene — dur den ikke. Og Hjemmet blev igen et Sted, hvor „man“ kunde tilbringe en Aften uden at kede sig. Radioen bragte Nyt ude fra Verden, bragte Musik og Underholdning — hvorfor da gaa ud og bruge Penge?

Se, saadan er det gaaet i mangfoldige Tilfælde. Og i mangfoldige Tilfælde har man oplevet, at Børnene, de Unge, er blevet hjemme

Aften efter Aften —: Hvad er der i Aften . . . det er dakedeligt, jeg skulde i Grunden ud, men jeg maa høre „Familien Hansen“ og de Københavneriser! — Ja, det kan være meget andet, man absolut „maa høre.“ Vel ikke altid det lodigste, men man kan ikke lige paa en Gang forlange Alverden.

Vi kan vel ganske stille være enige om, at her er et uhyre betydningsfuldt Fremskridt — de fleste Mennesker vil sikkert give mig Ret i, at den største Fare baade for Ældre og — i særlig Grad — for Unge er det „offentlige Udeliv med alt, hvad dette fører med sig; de mange Fristelser, Spild af Penge og Kræfter osv. For de Unge kommer hertil, at de ude ganske er overladt til sig selv og derfor lige saa ulykkeligt stillede som de stakkels Anlæg, der staar „under Publikums Beskyttelse.“

Radioen har her virket — og vil utvivlsomt i Fremtiden i endnu højere Grad komme til at virke — til Velsignelse.

Søndagsprædikerne.

— Jamen det daarlige? Naa ja — jeg har nu den Tiltro til det gode og dettes Magt i Mennesket, at naar det bare faar Lov at naa frem til Mennesker, skal det nok i Længden evne at sætte Spor. Igennem Radioen kan der tilmed blive en Lejlighed til Sammenligning, som ellers sjældent bydes.

Lad os tænke paa Søndagsprædikerne. Ja, mange Præster hævder, at de ødelægger Kirkegangen, idet Folk hellere vil sidde hjemme med Piben i Munden og „tage Fibiger“ end gaa hen i deres Sognekirke. Naa, om saa var, havde de vel ingen Skade deraf, i mange Tilfælde maaske endnu større Udbytte end ved at høre en af os Landsbypræster. Vi maa i alle Tilfælde ikke se Sagen fra et Konkurrentstandpunkt, Hovedsagen er ikke, at Folk hører os, men at de hører Guds Ord, at der prædikes for dem. Og jeg tror, at Radio-prædikerne ofte kan virke som en Spore for os, der i Landsbypræstegaarden let staar i Fare for at forsumpe noget. De kan i alt Fald virke til, at vi hver Søndag gør alt for at yde vort bedste — og ikke laver „almindelige“ Søndage med halv Forberedelse ud fra den Tankegang: — Der kommer saamænd ikke ret mange i Dag, saa vi kan tage det lidt let.

Jeg er overbevist om, at Radioen bevirker, at langt flere hører Guds Ord, end Tilfældet ellers er. — Man lukker ikke af, fordi Prædiken kommer. Mange Gange vel kun af ren og skær Nysgerrighed — men saa er det Prædikantens Sag, at forandre Nysgerrigheden til noget mere og bedre. Og det bør selvfølgelig en Radio-

prædikant altid tænke paa under Udarbejdelsen af sin Prædiken.

Mange Unge, som ellers ikke sætter deres Fødder i Kirken fra Konfirmationsdagen, kommer gennem Radiogudstjenesterne igen i Forbindelse med det Sted, hvor det dyre — men ofte saa letsindigt aflagte — Løfte blev givet — og hvem ved; maaske ogsaa derved i Forbindelse med deres Barn-domstro.

— Men jeg tror for Resten ikke, det skader Kirkegangen i synderlig Grad. Er et Menneske født til

Afsvampning af Saasæden.

Det nye danske Afsvampningsmiddel „Sanagran“ har bestaaet sin Prøve

De talrige Svampesygdomme, som angriber Kornafgrøderne, er der ikke noget at gøre imod, naar de først forekommer. De er uhelbredelige. Det gælder de forskellige Brandsygdomme, Stribesygge hos Byg (en Sygdom, der har skadet dansk Korn dyrkning for utallige Millioner Kroner) samt Fusarioseangreb (Slimskimmel m. v.), der ytrer sig ved, at Kornet staar helt eller delvis i Stampe og ser forhutlet ud, som om det manglede Næring, eller der kunde være noget i Vejen med Jordbundens fysiske Tilstand. Det er for Resten ogsaa en Kendsgerning, at Fusarioseangreb har størst forringende Indflydelse paa stiv eller sid og ubekvem Jord.

Svampesygdommene kan ikke helbredes, de skal forebygges, og de nævnte Sygdomme forebygger man ved Afsvampning af Saasæden. I en Aarrække har det været almindeligt at afsvampe Hveden hvert Aar — i alt Fald de fleste Steder — hvorimod anden Afsvampning af Saasæd, saaledes Rug mod Stængelbrand, Byg mod Stribesygge o. s. v. har hørt til de Foranstaltninger, man kun foretog engang imellem og først efter lange Overvejelser og svære Forberedelser, og Afsvampning af Saasæden til Forebyggelse af Fusarioseangreb hører helt den nyere Tid til og er egentlig først blevet aktuel, efter at de tidligere anvendte Afsvampningsmidler, Blaasten og Formalin, saavel af Videnskab som af Praksis er blevet erkendt som mindre delige, og man er gaaet over til de nye kviksølvholdige Afsvampningsmidler.

Nu er det en hævdevunden Lære, at man ikke alene bør afsvampe Hveden, men i videst mulig Udstrækning al sin Saasæd hvert Aar, og navnlig Bygget; talrige Forsøg, saavel Statsforsøg som Forsøg rundt omkring i Landets Landbo- og Husmandsforeninger, har med tilstrækkelig Tydelighed fastslaaet, at det er en overordentlig fin Forretning at foretage Afsvampningen.

De almindeligst benyttede Afsvampningsmidler er Germisan

Tro paa Menighedens Herre, vil det ogsaa være i hans Hus paa Hviledagen for at lovsynge ham der. Det bliver mest ældre og syge som for Størstepartens Vedkommende alligevel ikke kan komme i Kirken, der bliver hjemme.

I en Tid, hvor det for mange af os saa ud, som var Hjemmets Saga ved at være ude, kom Radioen til som Redning. Lad os huske det, naar vi vil til at kritisere Radioledelsen og Radiokulturen.

KARL LINDKVIST.

og Tillantin. Hidtil har Germisan været det mest kviksølvholdige Middel af dem, der har været i Handelen. I Aar kommer der imidlertid et nyt dansk Afsvampningsmiddel paa Markedet, nemlig Sanagran VIII, der fremstilles af Apoteker Alfred Benzons, København, og skal forhandles af Det danske Gødning-Kompagni; ifølge de i Planteavlserbetningerne offentliggjorte Analyser indeholder Sanagran VIII 20 Procent Kviksølv, og ligesom Germisan indeholder det hverken Arsen eller Kobberforbindelser.

Sanagran er i 1930 i adskillige Forsøg afprøvet som Middel til Bekæmpelse af Byggets Stribesygge og derved sammenlignet med en Række andre Afsvampningsmidler. Det har bestaaet sin Prøve ganske udmærket, og det har vist sig at være lige anvendelig til Overbrusning, 60 Gram Sanagran opløst i 10 Liter Vand pr. 100 kg Saasæd, til Fugtbehandling, 75 Gram opløst i 3 Liter Vand, og til Tørbehandling med Støvbinding, ved hvilken Metode der anvendes 2—3 Liter Vand til sidstnævnte Mængde og pr. 100 kg Saasæd.

Sidste Aars Afsvampningsforsøg til Bekæmpelse af Byggets Stribesygge var planlagt af et Udvalg, hvis Formand er Konsulent H. K. Olsen, Odense. Der blev ikke foretaget Udbyttebestemmelse, men derimod en Optælling af syge Planter. Som Udsæd benyttedes Byg, der var stærkt befængt med Smitte, og Parcellerne besaaet med ubehandlet Udsæd, viste omtrent 13 Procent stribesygge Planter. Behandling med Sanagran ved Overbrusning (Gennemsnit af 9 Forsøg) medsatte Stribesyggeprocenten til 0,4, ved Fugtbehandling til 0,2 og ved Tørbehandling med Støvbinding til 0,3. For Tillantin var de tilsvarende Tal 0,3 — 0,4 og 0,3, og for Germisan ved førstnævnte Behandlingsmaade 0,3. Det ses deraf, at Virkningen praktisk taget har været ens, og ligeledes, at man ved omhyggeligt udført Afsvampning er i Stand til praktisk talt komplet at udrydde Stribesygen af endog meget stærkt stribesygebefængt Udsæd.

Og ved omhyggelig Afsvampning forstaaes først og fremmest en indgaaende Blanding af Saasæden med Opbløsningen, saaledes at samtlige Kærner bliver vædede, og naturligvis maa Sækkene, hvori det afsvampede og tørrede Korn fyldes, ogsaa desinficeres. For almindelige Mennesker er det uden Tvivl det sikreste at benytte Overbrusningsmetoden.

80 Etager under Jorden?

I Jordskælvenes Land, Japan, har Arkitekten og Konstruktøren Minamoto i Samarbejde med det startede Selskab Nippon Konstruktion Company, Osaka og Tokio, udkastet Planer til en vældig Bygning, der i Modsætning til de amerikanske Skyskrabere skal have de fleste Etager under Jorden, for derved at blive i Stand til at modstaa Jordrystelserne.

(Art et Dekoration.)

En dansk Verdenssucces.

Den smilende Dukke, opfundet af Købmand P. J. Christensen i Aalborg, har haft Succes ikke blot herhjemme, hvor den til Julen fremstilledes og solgtes i 10.000 Eksemplarer, men ogsaa ude i Verden. Patentet er solgt til Amerika, hvor der allerede er lavet 5 Mill. Dukker med bevægeligt Gummiansigt, og i Tyskland har man ligeledes iværksat en Massefremstilling.

(Dansk Arbejde.)

Frugt som Lægemedel.

Naar man i vor Tid blandt de sundeste Næringsmidler regner raa Frugter, skyldes det især disses Indhold af Frugtsukker, Vitaminer, Mineralsalte og Frugtsyre. Medens mange Næringsmidler (f. Eks. Kød og Mælk) først skal undergaa gennemgribende kemiske Forandringer („fordøjes“) ved Hjælp af Mavesaften, kan Frugternes Sukkerarter som oftest optages øjeblikkelig uden at omformes. Ogsaa Frugtsyrerne er til Gavn for Sundheden, idet nogle virker stimulerende paa Dannelsen af Mavesaften, medens andre til en vis Grad formaa at erstatte denne. Derfor maa Nydelsen af Frugt særlig tilraades Patienter, der har lidt Mavesyre. Endvidere har en Del Frugtsyre desinficerende Egenskaber; saaledes virker selv smaa Mængder af Æblesyre og Citronsyre bakteriedræbende.

(Trædgårdsodlaren.)

Nyt Husraad mod Krampe i Benene.

Mange Mennesker faar ofte Krampe i Benene, naar de lægger sig ned. Nu meddeler Smed Chr. Nielsen i Tyvelse, at man kan forhindre disse Kramper ved straks at bøje Tærne opad, saasnart man mærker Tilløb til Krampe.

(Sygekasse-Bladet.)

Feber som Helbredelsesmiddel.

Paa Grundlag af den Opdagelse at man kan helbrede generel Parrese (Storhedsvanvid) ved Indpønsning af Malariafeber, har den danske Nerve- og Sindssygelæge, Dr. George E. Schrøder gjort heldige Forsøg med Behandling af andre Nervesygdomme ved vilkaarlig Fremkaldelse af Feber. Doktoren har i dette Øjemed fremstillet Svovlpræparatet Sulfosin, som ved Indsprøjtning giver lettere Feber.

(Sygekasse-Bladet.)

Det moderne Sygehus.

I en Artikel med denne Overskrift af Overlæge, Dr. med Th. B. Jacobsen og Overkirurg, Dr. med. J. Fabricus-Møller, findes følgende gode Raad: „Ved Opførelse af et nyt Sygehus maa man have sin Opmærksomhed henvendt paa fremtidige Udvidelser, man maa ikke straks „solde“ sin Grund op ved at sprede sine Bygninger ud over det ganske Terræn. Udvidelserne bør helst kunde foregaa successivt med mindre Udvidelser ad Gangen, og man maa passe paa, at saadanne Udvidelser ikke tager Udsigten fra de forhaandenværende Sygestuer. At rejse en ny Bygning foran den gamle er saaledes en daarlig Løsning.

(Arkitekten.)

Automobilskat.

For Aaret 1931 vil Automobilskatten i Tyskland beløbe sig til ca. 400 Mill. Reichsmark, men kun ca. 220 Mill. skal bruges til Vejbygning. Omtrent 40 Mill. vil blive anvendt til Finansiering af Brændevinsmonopolet, og Resten indgaa i Rigskassen.

Formaalet med Benzinskatten

er som bekendt at skaffe Penge til Vejenes Vedligeholdelse. Det er derfor uretfærdigt, at Fiskere og Motorbaadslystsejlere ogsaa skal betale denne Skat, og Fiskerne har da ogsaa opnaaet at faa Skatten refunderet igennem Fiskerikontrollen.

(Dansk Fiskeritidende.)

Arbejdsløshedsforsikring i Amerika.

Der er i Amerika fremkommet forskellige Forslag til Arbejdsløshedsforsikring. Særlig bemærkelsesværdigt ved Planerne er det, at Pengene fortrinsvis skal udredes af Arbejdsgiverne; saaledes foreslaar American Association for Labor Legislation, at enhver Arbejdsgiver skal betale 1,5% af sit Lønbudget til et Fond, hvor de arbejdsløse kan hæve Understøttelser paa højst 10 Dollars om Ugen i et Tidsrum af 13 Uger. Ved at lade Arbejdsgiverne betale skal de tilskyndes til paa anden Maade at stabilisere Forholdene.

(The Nation.)

Hvad Pressen bør arbejde for?

Fremtidige Vejes Anlæggelse med Træer i Midten, Kørebane paa den ene, Spadser- og Cyklesti paa den anden Side.

Omregulering af den indenlandske Brevporto til 100 gr for almindelige Brevporto i Stedet for de nu fastsatte 50 gr.

Hvordan de sidste Nyheder spredes.

Det er det londonske Aftenblad „The Star“, der er Mester for den sidste Opfindelse inden for Trykkeribranchen: Det rullende Trykkeri. Bladets Rubrik for des sidste Nyheder hedder „sidste Minut“, men Stoffet heri hverken sættes eller trykkes paa Trykkeriet, men i Bilerne, som kører rundt i Forstæderne. I disse Biler er nemlig indstalleret et lille Trykkeri, og Aviserne leveres til Bilerne med en aaben Spalteplads paa ca. 100 Linjer. Personalet, som bestaar af et Par Sættere og en Trykker, staar i traadløs Forbindelse med Redaktionen, og de sidste Nyheder bliver saa under Vejs sat og trykt direkte paa den aabne Plads i Avisen, i et Antal af ca. 10.000 Eksp. i Timen. — Saadanne „Trykkerier“ er opstillet ogsaa undertiden udenfor Idrætspladserne, naar større og vigtige Sportstævner afholdes. Publikum, som overvæner disse Stævner, kan da, naar de gaar, straks faa udleveret en Avis, hvor de kan læse om den Kamp, de lige har overværet.

(De grafiske Fag.)

Raadhusklokkerne paa Skagen.

De elektriske Rølger bevæger sig omtrent en Million Gange saa hurtigt som Lyden i Luften. Paa Skagen hører man f. Eks. Raadhusklokkerne i Radio førend Folk, der befinder sig paa Raadhuspladsen.

(Die Musik.)

Fiskeriudstilling i København.

Fra 20. Februar til 8. Marts vil der i Industribygningen blive afholdt en Fiskeriudstilling, der vil omfatte baade de videnskabelige og de praktiske Sider af Erhvervet. I en Afdeling for Dybvandsforskning vil der blive udstillet Resultater fra den sidste Dana-Ekspedition; ligeledes vil der komme en omfattende Udstilling af spiselig Fisk — friske røgede paa Daaser eller behandlet paa anden Maade — og af forskellige Fiskeprodukter. Der vil ogsaa komme en Afdeling med Fiskeriredskaber og Kuttermotorer. Statsminister Stauning, der jo tillige er Minister for Handel og Søfart, er Formand for Udstillingskomiteen.

Allikerne tager til.

Sammen med det store Træk af Krager, som sædvanlig foregaa nordfra i Oktober, har man i Aar iagttaget mægtige Allikeflokk, der undertiden tæller Tusinder af Fugle I den Aarrække, Allikerne har været totalt fredet, har den altsaa formeret sig i den Grad, at det synes nødvendigt igen at erklære den fredløs.

(Jagt og Fiskeri.)

Fra gamle Protokoller.

—0—

Vi har tidligere hørt om den fordrutne Allinge-Diöterpræst Magister Schade. Han blev stillet for en Provseret for Driftsløshed og andre Forsejler og døde samme Dag, som Dommen om hans Aflied afsluttes. Han efterfulgtes af E. N. Møller og denne igen i 1723 af Hans Chr. Larsen Møller.

Om Præsten Møller meddeler Tingprotokollen mange interessante Bidragsbyr karakteristiske for Manden og for hans Tid. Gennem en lang Aarrække lige fra hans Embedstillærdelse fører han ustandfælg Proces snart med den ene og snart med den anden af hans Menighed og i lang Tid med hele Menigheden. Naar man saa lægger det til, som ikke er kommet for Retten, og som vi derfor ikke kender, da tør man nok paasta, at han har været en stridbar Herre.

1724 indstævner han nogle unge Menigheder, som ikke vil yde „Dagværk“ — Arbejde til ham: Retten siger at det er en gammel Sædvane, at Ungkarle der gaar til Alters, skal give Præsten Dagværk.

Den 17. Dec. 1725 aflægges Westt Jensen Borgered og tager Borgerstaf. Det var ham, der byggede de første Bygninger paa „Hammershus“ Slots Lægegaardens Aving — saaledes som Navnet officielt lyder. Ellers og i daglig Tale hed det nok bare „Slotsvangen.“

Dette Borgerstaf gav senere Anledning til en Klage fra 13 Konnekstippere som beklagede sig over, at Westt Jensen drev Stibsfart (sammen med H. C. Winberg i Allinge), skønt han var Kongens Fæstebonde og som saadan ikke maatte drive Købstadsnæring.

Den Sag, der opstod heraf, giver os et interessant Indblik i de særlige Forhold, der gjorde sig gældende for Hammershus Birk og Allinge-Sandvigs retslige Forhold. Allinge-Sandvig var ikke Købstæder, man fiksterlejer, men fordi de laa i Hammershus Birk, havde de Købstadsrettigheder, eller rettere hele Birket betragtedes som en Købstad eller „Frihed“.

Det fremgaar af Forhørene, Westt Jensen byggede en Mølsgaard i Slotsvangen og kaldte den „Hammersholm“, og før hans Tid var ingen Bygninger, og det var Aar 1724 den 16. Juni.

Den almindelige Opfattelse, som ogsaa jeg indtil nu har næret, at Navnet „Hammersholm“ er af ny Dato, er altsaa forkert. Dette Navn er tværtimod det oprindelige.

1731 stævner Præsten Møller Hans Hansen ved Løsebæk og Niels Hansen tjenende hos Lars Andersen i Allinge, fordi de ikke havde betalt Tiendeløn (der staar „Tingelam“) til Præsten. Retten siger at de, der har 4 Aar eller derover efter gammel Sædvane giver 1 Lam aarlig til Præsten. De to ovennævnte var imidlertid fattige Tjenestdreng og havde ingen Aar.

Næste Aar nedfattes en særlig Ret paa Slottet Hammershus for at dømme imellem Skriveren Lars Andersen Birk (se Rigtigheden paa Allinge Kirkegaard — den der staar op ad Kirkeetaarnet) og Præsten. Skriveren havde bl. a. jagt om Præsten at det blev ikke bedre med ham, saalænge han jagte saadanne Carnalichuse og Kærlingelæng. (Skældsordet; Canalie — se Holbergs Komedier — synes paa denne Tid at blive almindeligt). Birk maatte dog siden gøre Afbiht.

Kort efter stævnedes Præsten samtlige Fiskere i Sognet for at tvinge dem til at betale „Sildetiende“.

Da der i 1730 er kommet en ny Konge, oplæses dennes Stadsfæstelse paa „Bornholms Lands Privilegier“ for Retten og afstreges i Protokollen.

Næste Aar paabegyndtes en Sag mellem Præsten og Menigheden — en Sag der trak ud i flere Aar. H. C. Winberg vidner: Da min fælig Morfader Jens Nielsen døde, gik jeg til Hr. Møller og spurgte, hvad han vilde have for at kaste Muld paa Viget og gøre Vigprædiken

over det. Da jagde Præsten 20 Daler, og da jeg mente det var alt for meget, jagde han 15 Daler, men da jeg ogsaa syntes det var for meget, jagde han 10 Daler. Da bød jeg ham 5 Daler, men saa hvor han paa sin Sjæl, at han ikke vilde have ringere end 10 Daler. Da spurgte jeg Degnen (Monsr. Rosenfal), hvad han skulde have for at synge en Salme eller 2 over Viget, og hvad Kirkeværgeren skulde have til Kirken. Da sprang Hr. Møller op paa Gulvet og sagde, at hverken Degnen maatte synge eller Klokkerne gaa, uden han fik saa meget, som han vilde have. Da maatte jeg give ham 6 Daler og desuden betale Degnen og Kirken.

Andre Bidner klager over ikke at kunne komme til Alters, fordi Præsten havde sendt Kalk og Dist til Rønne og ladet dem omgøre. Præsten kunde laane Kalk og Dist i Rø, men vilde ikke, og By mændene har vedtaget, at hverken Præsten eller Kirkeværgeren Jørgen Johansen maa foretage sig noget saadant uden deres Samtykke. Da de hellige Kar kom tilbage var de endda ubrugelige, hvorfor Menigheden med stor Beføjning maatte købe nye.

Hans Samuelsen vidner, at Præsten stod overfor en Del Ungdom, der skulde overhøres, før de skulde gaa til Alters (Den første Altergang fulgte paa en Underviisning og Overhøring i Kristendom. Den nuværende Form for Konfirmation indførtes først 1736). Da de for ham vilde læse Doktor Morten Luthers Katekismus og Bornelærdom jagde Præsten: „Jeg agter ikke Dr. Ls Værdom mere end det Sandfor, jeg træder paa,“ og saa stødte han Foden hen ad Gulvet.

Løsning Givers og hans Søn Giver Løsningen holdt Skole i Allinge og lærte Børn at læse og skrive Brev.

En Dag kom Præsten paa Besøg og Løsning bemærkede da, at han ikke syntes det var smukt, at Præsten og Menigheden tvistes og trættes. Da tog Præsten ham i Brykset og spurgte om han havde lyst til at trættes, for det havde han selv.

Da jagde Præsten siden: Hvordan lærer I Børn at læse? og da jagde Læreren: Jeg lærer dem Martin Luthers Katekismus og andre smaa Bøger, som vi og vore Forfædre har lært. Da jagde Præsten: Det hjælper dem ikke mere til Salighed end den Ristost (Lærerenes Værdiskegsten), der ligger paa Bordet, eller det Sand, jeg træder paa.

Niels Aagaen i Slotsvangen og Peder Koch i Sandvig var til Alters, men blev af Præsten ført til Side og blev overfaldende til „det næste Haandklæde kom“, hvorover de faldt sig brøstholdne.

Præsten havde forsamlet Bymændene hos Mads Jørgensen i Allinge for at modtage Tiendepenge. Da jagde Jesper Hansen: I skal faa, hvad der tilkommer Eder; men saa maa I ogsaa gøre, hvad I bør gøre. Har I ikke ladet tillyse ved Degnen i Kirken, at I ikke vilde beføje Syge paa Helligdag? Da før Præsten paa sin Sjæl ikke heller at ville betjene nogen syg nogen Helligdag.

Hans Pedersen Hyldebrand vidner, at hans fælig Fader Peder Hyldebrand laa i Høst og var meget syg. Da lejede han en Hest og red til Præsten og bad ham komme og berette sin syge Fader. Da spurgte Præsten om han ikke havde den lovbealede Hest og Slæde med. Da sagde Hyldebrand, at han havde lejet en god Hest til ham at ride paa, men Præsten vilde ikke komme uden han fik Hest og Slæde. Saa red jeg — vidner Hyldebrand — hjem igen og lejede Hest og Slæde og kørte op til Præsten igen, og imidlertid laa min Fader i stor Længsel efter ham, saa det var stor Jammer at høre paa, og da han endelig kom, var det alt for sild, da nu min Fader var død, saa han ikke blev betjent af hannem.

Desuden havde H. hørt fra mange Eider, at Præsten altid havde Trætte og Tristighed snart med en og snart med en anden.

R. E. S. Røfoed.
Fortsættes Fredag.

Varelotteriet.

Købmand I. R. Hammer Gudhjem, er fra næste Series Begyndelse — April d. A. — antaget som Kollektor for Varelotteriet.

Den nystiftede Spareforening

„Julegaven“ er blevet en absolut Succes; i de 3 Uger, der er arbejdet, er allerede indmeldt ca. 275 Medlemmer, saa det maa siges at være et godt Resultat, og Bestyrelsen meddeler os, at der er Sparebøger og Sparemærker i ubegrænsede Mængder, saa Antallet af Medlemmer skulde gerne sættes betydeligt højere op; det er jo næsten lige meget Arbejde for Christiansen, er han endnu ikke inviteret indenfor, saa meldt det blot til een af Bestyrelsen og Christiansen kommer omgaende.

Dampskibsselskabet „Østersøen“

holdt i Tirsdags Repræsentantskabsmøde i København, hvor Fartplanen for det nye Aar lagdes. Der bliver nogle Ændringer til det bedre, bl. a. bliver det nu muligt at afrejse fra Allinge Søndag Aften Kl. 18,30 og være i København lidt over Midnat. Denne Plan vil alle Turister sikkert være glade ved, da de nu kan tilbringe hele Søndagen paa Bornholm og alligevel komme hjem om Natten. Ligeledes kan man i Aar fra København rejse over Land til Bornholm og komme hjem samme Dag. Iøvrigt maa det siges, at Selskabet gør alt for at Passagererne kan blive tilfreds. Der ventes nu kun paa godt Vejr og deraf følgende større Rejselyst.

Telefon-Abonnentmøde

afholdes i Dag paa Hotel Allinge med Valg af nyt Repræsentantskab.

Kvindernes Fredsliga

afholder for Tiden en Række Foredrag paa Bornholm med Fru Marie Stenbæk som Taler. Fruen, der tidligere har været herover og talt for Fredsagen, er en udmærket Foredragsholder, og vi kan derfor varmt anbefale Folk at komme og høre hende.

Fruen taler paa Rø Afholdshotel Tirsdag, i Olsker Forsamlingshus Torsdag og paa Teknisk Skole i Hasle Lørdag d. 7. Marts over Emnet: „Hvad kan man gøre for at modarbejde Krigen“ — og foreviser en Serie udmærkede Lysbilleder. (Se Annoncen.)

De arbejdsløses Aftenunderholdning

findt som planlagt Sted i Mandags og var udmærket besøgt. Gasværksbestyrer Kofoed fremviste en Fy- og Bilfilm, der tog Kegler, individer var der Konkert, Sang og Oplæsning af Lærer Nielsen. Fru Staffensen forestod som sædvanlig med usvækket Energi Kaffe og Tildredshed.

Da Foraaret nu er paa Trapperne og der er taget fat paa Arbejdet ved Sandkaasvejen, offentliggør vi herved Regnskabet og bringer de bidragydende en Tak for det gode Resultat.

I Kontanter modtog vi fra Borgm. Bloch 30 Kr, Sandvig 5 Kr, Schepler 10 Kr, Allinge 10 Kr, A. Grønbech 5 Kr, ved Indgangen 34 Kr., ialt 94,00.

Mejeriet Kjøbberggaard leverede 6 Liter Fiskefløde og 27 Liter Sodmælk, Allinge Brugsf. 2 kg Kaffe 5 kg Melis, Sandvig Brugsf. 20 kg Mel 5 kg Melis, P. C. Holm 5 kg Melis 1/2 kg Kaffe, Prima 1 kg Kaffe, A. Grønbech 1/2 kg Kaffe.

Bager Andersen 1 Kringel — Jørgensen 1 — Fællesbageriet 2 —

Ca. 500 Personer har deltaget i de 3 Aftenunderholdninger med fælles Kaffe og Bord.

De samlede Udgiftposter andrager ialt Kr. 121,27 Indtægter 94,00

Underskud 27,27

er udtaget af Sparekassebog Nr. 5484, der nu udviser en Kassebeholdning paa Kr. 17,83.

Regnskab med Bilag ligger til

Eftersyn paa Bladets Kontor i 8 Dage fra Dato.
Endnu engang Tak! Paa de arbejdsløses Vegne
Otto Gornitzka Viggo Staffensen.

Olsker.

Kommuneskatten for 2det Halv-
aar 1930—31 bedes indbetalt.
Efter den 10. Marts beregnes
Rente fra Forfaldsdag.
Sogneraadet.

14-15-aars Dreng

søges 1. April eller Maj.
Rø Præstegaard.

To 3 Mdrs. Grise

ønskes til Købs.
A. Frederiksen, Allinge. Tlf. 23.

Halm til Salg.

50 Tdr. Kaalroer ønskes til Købs.
Hullegaard, Klemensker.

Kvindernes Fredsliga

og

Olsker Husmandsforening

afholder offentligt Møde Torsdag
den 5. Marts Kl. 7.30 — i Olsker
Forsamlingshus.

Foredrag af Fru Stenbech:

„Vor Tids Indstilling overfor
Krig og Fred“.

Lørdag den 7. Marts Kl. 8 of-
fentligt Foredrag paa **Teknisk
Skole i Hasle** over samme Emne
med Lysbilleder. Gratis Entree.

Endvidere tales Tirsdag den 3.
Marts paa Rø Afholdshotel.
Alle velkomne.

Mejeriet Kajbjerggaard.

Køb Deres Forsyning af Mælk og Fløde

fra vore Vogne og Udsalg.

Mælken er renset og er taget
fra Besætninger, der har bestaaet
Tuberkulinprøven.

Forlang vor **Flaskefløde** hos
Deres Handlende.

Et lille Parti **Flødeis** udsælges
billigt.

Lejlighed til Leje

1ste April hos **Bager Kofoed.**

Min Møbelforretn.

er flyttet til Havnegade (tidl. Fo-
tograf Lunds Ejend.) og anbefaler
jeg mig fremdeles.

Ejnar Larsen.

En flink og interesseret

Malke- og Fodermester

kan til 1. Maj faa Plads, samt en
yngre Karl 15. Marts eller senere.
Bækkegaard i Klemensker.

En ung, sund

Lødeko eller Kvie

ønskes til Købs.

J. K. Hansen, Hasle.

En Karl

kan straks faa Plads paa **Myren-
dal, Olsker.**
Tlf. Rutsker 44y.

Elever

modtages i Klaver og Orgel.
Dag- eller Aftentimer efter Aftale.
Fru Ellen Hansen
Nordvang ved Tein St.

„Smuffen“, Søndergade

skal sælges. Billigt, lille Udbetal.
Indeholder stor Hall, 3 Værelser
Spisekøkken og Balkoner.
Huset er godt indrettet, god gam-
mel Have. **Thorngreen anviser.**

Kristeligt Møde

afholdes i Sandvig Raadstue Fre-
dag og Lørdag Kl. 8.
Alle velkommen.
Clara Nelson. Signe Clausen.

En godt beliggende

Ejendom

med ca. 8 Td. Land Jord er til
Salg.

Oluf Hansen pr. Tein St.

Dødsbo.

Godt beliggende 4 Fags Hus,
Vestergade, Allinge, bestaaende af
4 Værelser og Køkken samt 3
Soveværelser i Loftetagen og Side-
bygning med Vaske- og Brænde-
hus, Hønseshus, stor Frugthave m.
m. er billigt til Salg straks for so-
lid Køber.

Georg Andersen,
„Opland“, Allinge.

Endvidere bortsalges **Borde og
Stole, Kommode, Klædeskab, Køk-
keninventar, Senge og Sengetøj.**

Kyllinger af Rugeæg.

Rugeæg kan nu tilbydes af min
meget stærkt læggende R. I. R.

Daggamle Kyllinger sælges hver
Uge. Hønsene er igennem mange
Aars Kontrol oparbejdet til en høj
Ægydelse og er særlig gode Vin-
terlæggere. En Hønsbestand efter
min Besætning tillagt nu i Marts
eller April vil give en god Indtægt
nu til Efteraaret. Besøgende er
velkomne og Æglisten er til be-
hagelig Eftersyn.

NB. Rugelystne Høns, som har
ligget nogle faa Dage, tager som
Regel imod Kyllinger.

Kontrolhønseseriet.

Sandkaas, Tlf. Allinge 91y.
Math. Dahl.

Bedegade Orneforening

afholder Generalforsamling paa
Nørregaard Tirsdag den 3. Marts
Kl. 3 Efterm.

2 flinke Piger

søges til 1. Maj paa

Hammersholm
pr. Sandvig.

Mejeriet „Kajbjerggaard“

Ekstraordinær Generalforsamling
afholdes **Torsdag** den 5. Marts Kl.
4 paa Høiers Hotel med Dagsor-
den i Henhold til Beslutning paa
den ordinære Generalforsamling.
Bestyrelsen.

Biografen.

Søndag Aften Kl. 8

Verdens flotteste Cirkus.

Farce i 2 Akter.

Der er Foraar i Luften.

Lystspil i 6 Akter.

En 2-Værelsers

Lejlighed

til Leje straks.

Esper Hansens Eftfl. Sandvig.

Roer og Halm

sælges eller byttes med gode
Kviekalve paa

Bagergaard, Rutsker.

En Pige

19 Aar, søger Plads 1. Maj helst
i Allinge eller Sandvig.

Annine Hansen,
Bukkegaard, Nyker.

Ny lukket Bil

udlejes.

L. P. Olsen, ved Tejn St.

Tlf. All. 59 kan foreløbig benyttes.

Blad-Reklamens store Betydning

for Forøgelse af Omsætnin-
gen er enhver Forretnings-
mand i vore Dage klar over.
Men husk, naar De opstiller
Deres aarlige Reklamebudget,
at der af hvert 100 Kr. bør
anvendes mindst de 80 til
Avertering i „Nordbornholm“.
Bladet kommer et stort og
købedygtigt Publikum i Hænde
— netop der, hvor De maa
have Deres Kundekreds.

„Nordbornholm“

er ubetinget det mest fordel-
agtigste Blad at avertere i
for Egnens Forretningsfolk.

De skulde prøve

Produktens Klipfisk,

og De vil erkende, at bedre Klipfisk kan ikke skaffes for
de Penge.

Produkten.

Dejlige norske og islandske Spegesild
sælges til billigste Priser.

Produkten.

Vandtæt Gummitøjløj og Raagummi-Fodløj repareres og forsaales.

Selv de vanskeligste Reparationer udføres med Garanti.

Telefon 804 **E. Løvgreen** Telefon 804

Vulkaniseringsanstalt, Rønne.

NB. Et Parti brugte Dæk 29×4.40, 29×4.50, 29×4.75 sælges billigt.

**MANCHET
SKJORTER**
Største Udvalg.
Bedste Kvaliteter.
Billige Priser.
Magasin du Nords Uds.
VICTOR PLANCK
Telf. 5 ALLINGE Telf. 5

BRØDRENE ANKER, HASLE JERNSTØBERI & MASKINFABRIK.

Ajlepumper = Vandpumper - Varmtvands-Anlæg.

*Vi sender Dem Nordbornholm,
tænk derfor ogsaa paa os, naar De har et
eller andet at avertere.*

Alle Tryksager

saasom

Regninger, Meddelelser, Konvolutter,
Dags-Dato, Vekselblanketter,
Visitkort og Takkekort,
Love og Regnskaber,
Sange og Salmer,
Medlemskort

leveres bedst og billigst fra

Allinge Bogtrykkeri.

Et godt Plejehjem

søges til en lille Pige ca. 2 Aar,
helst hos et Ægtepar uden min-
dreaarige Børn. Plejeløn ydes.

Henvendelse til

Allinge-Sandvig Værgeraad.

Uldgarnsprisen er faldet!

Sort og graaf Gobelin 5,50 pr. kg.

Alle Farver og Kvaliteter
til billigste Dagspriser.

Allinge Messe

ved **Th. Holm.**

Telefon 100.

2 Lødekøer

er til Salg paa **Blaaholt** pr. Allinge

Damefrisør-Salon.

Mandag den 2. Marts aabner
jeg en Frisør-Salon i Mælkehand-
ler Larsens Ejendom, Kirkegade,
og anbefaler mig med smukt og
holdbart Arbejde.

Ondulation og Klipping de første
4 Dage om Ugen 75 Øre, Fredag
og Lørdag 1 Kr.

Anne Bay Olsen.

Bornholms Spare- og Laanekasses Afdeling i Allinge.

Kontortid 9—12 og 2—4.

Renten af Indskud er paa
3 Mdrs. Opsigelse 4,5 pCt. p. a.
Alm. Sparekassetilkaar 4 -

Al Lastkørsel udføres

samt **Svin** til Slagteriet a 75 Øre
pr. Stk.

Lukket 12—14 Pers. Bil udlejes.
Tlf. All. 117 y. **A. Engell, Tein.**

Elegante Visitkort

50 Stk. med Navn 2 Kr.

TAKKEKORT billigst.

Allinge Bogtrykkeri.

Overretssagfører

Jac. Jensen.

Inkassationer, Ejendomshandler. Doku-
mentskrivning, Dødsbohandling m. v.

Kontor i Allinge:

(Bogtrykker Gornitzkas Ejendom).
Træffes personlig hver Fredag Kl. 11-1.

K. F. U. K.-Møde

Sandvig Tirsdag 7,30.

K. F. U. M.-Møde

Allinge Torsdag 7,30.

Flink ung Pige

kan faa Plads paa

Allinge Bogtrykkeri.

Køb danske Varer

og De gavner det

danske Landbrug og

Industri og skaffer

Arbejde til Landets mange arbejds-
løse.

Kajbjerggaard

Cedningsforening afholder den or-
dinære Generalforsamling i Fru
Christensens Havstue Torsdag d.
5 Marts 1931, Eftm. Kl. 6.

Sædvanlig Dagsorden.

Bestyrelsen.

En ung Pige

kan faa Plads 1. Maj.

Viggo Staffensen.

De Averterende

anmodes høfligst om at indsende vort Tilgodehavende for Annoncer paa tilsendte Indbetalingskort, Postkonto Nr. 14146, hvilket er den billigste og bekvemteste Maade. Alle Indbetalingskortets 3 Dele maa være udfyldte ved Indbetalingen, men Deres Postbud vil være Dem behjælpelig hermed og modtage Beløbet + 5 Øre i Porto mod Kvittering paa Postbeviset.

Hasle
Kalkværk

Altid friskbr. Kalk.

Brændt Gødningsskalk er den bedste.

Forlang Tilbud.

Tlf. Hasle 102.

Tlf. Rønne 393.

Hvorfor købe Tryksager

Indpakkingspapir og Poser

hos omreisende Agenter, der paa Grund af Rejseudgifter maa beregne større Avance paa en ringere Vare, og sælger denne paa Efterkrav og uden Garanti.

J. Gornitzkas Bogtrykkeri, Allinge,

er De altid sikker paa at faa Deres Tryksager godt udført til den billigste Pris og saa vidt mulig omgaaende Levering. Telefon 74. Indpakkingspapir, Økonomruller, Konvolutter & Poser til Fabrikspris.

Koks fra All.-Sandvig Gasværk

sælges nu ogsaa til Beboere udenfor Kommunen.

Udleveringssedler kan købes paa **Kæmnerkontoret**, hos Cigarhandler **Johan Madsen**, Allinge og hos Købmand **Esper Hansens Eftfl.**, Sandvig.

Prisen er:

Knuste Koks 1,85. — Hele Koks 1,70. — Nøddekoks 1,70.
Smaa Koks 1,25. — Kokssmuld 0,25.

Slakteriets Udsalg paa Lindeplads

anbefaler sig med fersk og røget **Flæsk**, **Mørbrad** og **Karbonade** hjemmelavet **Fars**, **Medister**, **Sylte**, **Leverpostej** og **Lunsepølse**. Alt i **Paalæg** og **Konserves**.

Friske **Slakterivarer** Onsdag og Fredag.

Johanne Hansen Tlf. 45.

Regnskabsbøger

og Protokoller leveres billigst efter ethvert Skema. Hurtig Ekspedition. Sygekasselove og Kontrolbøger. Formularer, Attester og Blanketter.

Allinge Bogtrykkeri.

Kofoed & Mortensens Byggeforretning

Ligtøj og Ligsenge. Ligkistelager. Ordning af Begravelser.

Telefoner 77 og 79.

Møllers Bogbinderi

Tlf. 865. Chr. Dideriksen, Rønne. Tlf. 865.

Indbinding af Bøger. — Protokolfabrik. — Papirvarer.
I. Kl. Arbejde. — Rimelige Priser. — Hurtig Levering.

Leverandør til Biblioteker, Foreninger og Øens største Forbrugere.

Vil De have Fart i Omsætningen?

Hvad hjælper det at Lageret er fuld af Varer, naar Butikken mangler Kunder.

Den store Omsætning til en lille Avance giver den store Kundekreds, naar der averteres i

„NORDBORNHOLM“.

Mikkell Ræv.

—0—

I Tidens Løb har Ræven spillet en stor Rolle i mange Sagn og Eventyr. Man kan vist roligt sige, at hvert Barn i hele Landet kender „Rødhætte“ og ligeledes den gamle Remse:

1 2 3 4 5 6 7

Ræven er en Hønsetyv.
Naar man slaar ham paa hans Nakke,
rejser han med Pik og Pak.
Ole vik, Ole vak, Ole Snustobak.

Ræven er det største Rovdyr her i Landet, og den er stadig meget udbredt i alle Egne med Undtagelse af enkelte smaa Øer; men hertil kommer den undertiden om Vinteren, naar den gaar langt ud paa Isen for at søge efter Føde. Det slaar aldrig Fejl, at saasnart Øens Befolkning ved, at Mikkell er kommet paa Besøg, saa varer det ikke længe, før der holdes Klapjagt paa den, for at faa Ro i Høsegaarden. Mellem Aar og Dag uddydes der mange Ræve, og for de fleste Landmænd er Jagten paa Mikkell en stor Fornøjelse. De ved af Erfaring at den ikke altid er saa let at faa Ram paa.

For adskillige Aar siden var nogle Landmænd paa Rævejagt oppe i Nordjylland. De fandt Mikkells Hule, og da man havde konstateret, at Mikkell var hjemme, gravede man lidt og sendte saa den medbragte Grævlingshund paa Togt ned i Hulen, hvorfra den lidt efter kom tilbage med et saa energisk Ansigtstryk, at det kunde tyde paa, at den havde gjort det af med Mikkell. Saa fik man travlt med at grave og inden længe kom den røde Herre da ogsaa for Dagens Lys i fuldkommen livløs Tilstand. Gravhunden snusede til ham; men Mikkell ikke saa meget som blinkede.

„Han er stendød,“ sagde den ene af Jægrene, „ja, han er saa.“ svarede den Mand, der stod ved Siden af, idet han bøjede sig ned, tog Mikkell i Nakken og kastede ham hen paa en Jordvold. Men aldrig saa snart havde Mikkell endt Luftrejsen, før han stod paa alle fire, og løb henad Marken, saa man kun kunde se en rød Streg.

„Det kalder jeg Rævesøvn og Rævestreger,“ sagde Manden, og saa traskede han slukoret hjemad.

Et gammelt Ord siger, at Ræven skifter Skind; men ikke Sind, og det passer vist godt nok. Den kan blive temmelig gammel, nemlig 12–15 Aar; men det sker sjældent her i Landet, at den opnaar saa høj en Alder, dertil bliver den den for ivrigt efterstræbt; men som bekendt hytter den sit Skind, saalænge den kan. I Folkemunde hedder det sig, at Skindet ikke duer, førend Ræven har slæbt Halen henover Stubmarkerne. Omkring 1890 blev der kun betalt 4–6 Kr. for et pænt Ræveskind; men siden den Tid er Priserne gaaet godt i Vejret takket være Moden.

Ræven er en rigtig Slikmund. Naar en gunstig Lejlighed byder sig, saa delikaterer den sig med Honning og bløde Pærer; men ellers efterstræber den Agerhøns og Lærker, og fortærer en Mængde Mus. Naar Vinteren er lang og streng, driver Sulten den til Strandkanten for at søge lidt Føde, nemlig Fisk. Men naar en sulten Ræv har Lejlighed til at komme i Nærheden af Fjerkræet, saa anretter den megen Skade. Det hører ikke til Sjældenheden, at en hel Snes Høns mister Livet. For nogle Aar siden hændte det en Nat hos Kammerjunker Neergaard, Hjortholm, at en Ræv dræbte 46 Kalkuner. For et Par Aar siden var der mange Ræve i Hanherred, og de var ofte saa dristige, at de dræbte en hel Del Lam og Faar, til stor Ærgrelse for Egnens Folk.

Men i fordums Tid var Rævene ogsaa en stor Plage. Det fremgaar bl. a. af en Præsteindberetning fra Vejen i Aaret 1768, som er skrevet af den daværende Sognepræst H. C. Fog. Heri hedder det bl. a.:

„Om Ræve maa jeg her melde, at i Aaret 1763 blev disse galne og gjorde mange Ulykker. Her i Byen hændte det mig, at en Ræv gik bagefter mig fra

Vejen Kirke lige ind i Præstegaarden; men da en af mine Karle saa dette skadelige Dyr, tog han en Plejl og slog den ihjel. Dog havde den først bidt et Svin og Lænehunden. En anden Ræv kom herind i Præstegaarden nogen Tid efter og sloges med en lille løsgaaende Hund, som gik ud i Gaarden, men da min Kone kom ind til mig i mit Kammer og sagde mig dette, var jeg saa heldig, at jeg skød den, saa den ikke tilføjede os mere Skade.“

Naar man hører, at Rævene var saa dristige, at de ved højlys Dag søgte lige ind i Gaardene, saa er det slet ikke saa mærkeligt, at der foreligger Beretning om, at Folk i deres Aftenbøn i gamle Dage bad Vorherre om at skaane dem for Ulve og Ræve, som huserede saa slemt.

I gamle Dage var det ligeledes Skik at naar en Moder skændte paa sit lille Barn, saa sagde hun strengt:

„Tag Dig nu bare i Agt, ellers kommer Ræven og tager Dig!“

Selv om Ræven ogsaa er en slem Plageaand i visse Egne, saa bør det dog huskes, at den gør en Del Nytte ved at efterstræbe Mus. For nogle Aar siden skrev en Mand i Flensborg Avis følgende:

Rævens Føde bestaar til daglig af Mus og det er slet ikke saa faa en Rævemiljø kan sætte til Livs. Prøv blot at regne ud, hvor mange det bliver aarlig, hvis vi sætter Gennemsnittet for et Rævepar til 26 Mus daglig. Det kan omtrent passe med ca. 9 Tusind Mus om Aaret og de kan formere sig stærkt, hvis de fik Lov til at leve.

LOUISE RASMUSSEN.

En Stad, der ikke var munter.

Et Tidssbillede fra det 16de Aarhundredes „Glade Genf“.

—0—

For Reformationstiden var Staden Genf ved den berømte Genfersø en By, der var berømt for sin Munterhed og sin Lystighed. Men efter at Calvin havde skabt Staden om i sin Aand, skulde man søge meget længe for at finde et Sted, hvor al Livsglæde var i den Grad jaget paa Flugt.

Som bekendt forbød Calvin al Billeddyrkelse som Modvægt til Middelalderens katolske Kirkes overdaadige Pragt, og i sin Iver gik han meget vidt. Man gik radikalt til værks, Selv kostbare og skønne Udsmykninger paa Bygningerne blev ødelagte. Og det gjaldt ikke alene det udvendige. Udsmykningerne af enhver Art, selv inde i Husene var forbudt og Forbudet blev straffet med Piskning og strengt Fængsel. For ikke at stille Folk til Kunstbegejstring blev samtlige Kunstnere forvist og maatte aldrig mere komme tilbage.

I Kirkerne ødelagde man overhovedet alt, hvad der havde med kunstnerisk Udsmykning at gøre. Man gik saa vidt, at man endogsaa knuste enhver almindelig Statue, for at den ikke skulde blive tilbedt som Helgenbillede. Af udsmykede Gravstene lavede man Vaskebænke, og af et særligt smukt Alter tømrede man en af Byens største Galger!

Byens vise Fædre, der styrede alt egenmægtigt, havde Opsigt med alt. Ingen vidste sig sikre for deres Spioner. De faa Værtshuse kom i den Grad under Politikontrol, at der kun maatte udsendes til faa Timer om Dagen, og Borgerne maatte kun komme der under skarp Politikontrol. Al Musik blev selvfølgelig banlyst, og det var strengt forbudt at synge og danse.

Der var Forbud mod at spise mere end to Retter Mad selv ved Fester i private Hjem. Ingen maatte bære Kniplinger, Smykker, Ørnokker eller Posebenklæder. Der var streng Censur, og Teater var aldeles forbudt.

Hvis en Kvinde gik med højhælede Sko, eller en Mand efter Kirkegang var saa verdslig sindet, at han krævede en Skyldner for Penge, blev der skredet ind. Hvis unge Fyre væddede paa, hvem der var Stadens smukkeste Dame blev de arresterede. Hvis en ung Pige lo, naar der var religiøse Overhøringer blev hun pisket.

En Vært blev strengt straffet, fordi hans Værtshus hed Engelen, og han hængte et Skilt ud med dette Navn. En stakkels Bonde, der havde kaldt sin Ko med det velklingende Navn Rebekka, blev straffet, fordi han havde haanet Skriften ved at bruge et Navn derfra til et umælende Dyr.

Alt hvad man foretog sig, til de intimeste Ting, blev udspioneret og indberettet, og Straffen fulgte prompte. Blev et Barn født for tidligt i Ægteskabet, kom Straffen omgaaende. Det var ikke Bøder eller deslige, men Udelukkelse af Menigheden, offentlig Piskning, og strengt Fængsel.

En meget kendt Borgers unge Hustru

var mistænkt for at være sin Mand utro. Man skaffede Beviser, ved at en Tilstaelse blev de to aftunget paa Pinebænken. Manden, der havde begaaet Brøden, fik Hovedet kløvet af Bodelens Økse, og den uheldige Hustru blev syet ind i en Sæk og blev kastet i Rhonefloden. Men dette er dog kun de mindst raa og usmagelige Tilfælde, som den Dag i Dag findes i Byens Annaler, og som man behandlede offentlig.

Man forstaar, at den engang saalystige Stad blev mørk og skummel, men om Borgerne blev forbedrede er et stort Spørgsmaal. Hvad vilde der ske, om disse strenge Love kom paa Moden igen i f. Eks. København, saa fik Politiet vist nok at gøre!

Polyhistor.

Aktieselskabet Hasle Bank

modtager Indskud paa Indlaansbog og Folio, Terminsydelser til Kreditforeninger, ordner Kreditlaan m. m.

Al Lastkørsel

udføres, samt Kørsel med Svin til Slakteriet hver Torsdag.

C. Jensen, Tlf. Rø 59 y.

Allinge Skærreri

Optændningsbrænde altid paa Lager, billige Priser.

Tlf. 29. Geert Hansen.

Alt Malerarbejde

udføres smukt og solidt til rimelige Priser.

Ludv. Jacobsens Malerforretning

tidl. Johs. Hansen.

Værksted Nørreg. Privat Havneg. 29.

Tlf. 84. — ALLINGE. — Tlf. 84.

Altid til Tjeneste med Tilbud og Overslag.

Fest

uden Sange er ikke nogen rigtig Fest! En Festsang kan ikke undværes ved festlige Lejligheder, hvad enten det nu er Sølvbryllup, Bryllup, Konfirmation eller anden Familie- eller Foreningsfest. — En Festsang kalder det Humør frem, som skal til, for at Festen kan blive vellykket. En saadan Festsang faar De Allinge Bogtrykkeri.

Alle kan gratis

blive Abonnent paa Nordbornholm mod at betale Forsendelsesportoen — 1 Kr. pr. Kvartal.

Skole-Kørsel!

Omhyggelig Uddannelse til smaa Priser i ny Vogn. Kørekort garant.

Arthur Jensen. Tlf. Rønne 716.

Altid Udv. i brugte Biler til smaa Priser.

Huggede og polerede

Gravmonumenter

i Bornholms smukkeste Sten til Polering. Er altid paa Lager til rimelige Priser. Forlang Tilbud.

Se min Monument-Udstilling, Havnegade, Allinge.

Borrelyngens Granitværk.

V. Sørensen.

Slakteriets Udsalg, Allinge.

Friske Varer Onsdag og Fredag.

Fersk Flæsk, Karbonade, Mørbrad, Medisterpølse, Fars.

Bayerske Pølser, Knæpølser.

Røget Medisterpølse og Sylte.

hjemmesmeltet Fedt.

Forskelligt Paalæg.

Dina Sørensen, Tlf. 38.

Gummistøvler.

Stort Udvalg. Smaa Priser.

C. Larsen, Vestergade.

Sanagran

Vi har overtaget Hovedforhandlingen af dette nye danske Afsvampningsmiddel, der er afprøvet i de officielle Forsøg og har vist sig jævnbrydigt med de bedste af de hidtil anvendte Midler.

Da Forbrugstiden nærmer sig, beder vi D'Herrer Landboere indgive Deres Ordre snarest til vore Forhandlere.

Brugsanvisninger
sendes
paa Forlangende.

DET DANSKE

GØDNINGSSKOMPAGNI.